

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2007

V. volební období

280

Vládní návrh

na vydání

zákona, kterým se mění zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON

ze dne 2007,

kterým se mění zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Čl. I

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění zákona č. 119/2007 Sb. a zákona č. 177/2007 Sb., se mění takto:

1. V § 21 odstavec 5 zní:

„(5) Utajovaná informace se eviduje v administrativních pomůckách určených prováděcím právním předpisem; to neplatí, pokud u podkladových materiálů stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené odpovědná osoba stanoví, že se neevidují. V administrativních pomůckách se zaznamenává též předávání, přebírání nebo jiný pohyb utajované informace.“.

CELEX: 32001D0264

2. V § 21 odst. 8 se věta druhá zrušuje.

3. V § 23 odstavec 1 zní:

„(1) Nejde-li o utajovanou informaci vyžadující zvláštní režim nakládání, nevztahuje se povinnost stanovená v § 21 odst. 8 na předávání utajované informace

a) do stupně utajení Tajné mezi zpravodajskými službami a obdobnými službami cizí moci, uskutečňované v rámci spolupráce podle zvláštního právního předpisu¹⁹⁾ v případech, kdy postup podle § 21 odst. 8 nelze dodržet,

b) stupně utajení Vyhrazené, stanoví-li tak odpovědná osoba a nepožaduje-li výslovně cizí moc nebo původce utajované informace potvrzení jejího převzetí.“.

CELEX: 32001D0264

4. V § 23 odst. 2 se na konci textu písmene b) doplňují slova „, a rozsah podkladových materiálů stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené“.

CELEX: 32001D0264

5. V § 23 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Úřad vyhlašuje sdělením ve Sbírce zákonů převodní tabulky stupňů utajení podle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.“.

6. V § 62 se na konci odstavce 1 doplňují věty „Úřad dále může bezpečnostní oprávnění uznat v případě, kdy je uznání v souladu se zahraničně politickými a bezpečnostními zájmy České republiky; na toto uznání není právní nárok. Při postupu podle věty třetí si Úřad může vyžádat písemné stanovisko Ministerstva zahraničních věcí a příslušné zpravodajské služby; neobdrží-li Úřad vyžádané stanovisko do 30 dnů ode dne doručení žádosti o ně, má se za to, že stanovisko je kladné.“.

7. V § 62 odstavec 4 zní:

„(4) Uznání podle odstavce 1 věty druhé Úřad zašle držiteli bezpečnostního oprávnění do 10 dnů ode dne podání jeho žádosti. Uznání podle odstavce 1 věty třetí Úřad zašle držiteli bezpečnostního oprávnění do 60 dnů ode dne podání jeho žádosti; pokud by uznání nebylo v souladu se zahraničně politickými nebo bezpečnostními zájmy České republiky, Úřad žádosti nevyhoví a tuto skutečnost žadateli v téže lhůtě písemně oznámí.“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o archivnictví a spisové službě

Čl. II

V zákoně č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb. a zákona č. 181/2007 Sb., se za § 64 vkládá nový § 64a, který včetně nadpisu zní:

„§ 64a

Nakládání s dokumenty označenými „NATO UNCLASSIFIED“ nebo „LIMITE“

(1) S dokumentem poskytnutým Organizací Severoatlantické smlouvy a jí označeným textem „NATO UNCLASSIFIED“ nebo poskytnutým Evropskou unií a jí označeným textem „LIMITE“ se může seznamovat osoba, která jej nezbytně potřebuje k výkonu své funkce, k pracovní nebo jiné obdobné činnosti. Jiné osobě může být takový dokument poskytnut se souhlasem původce a za jím stanovených podmínek.

(2) S dokumentem podle odstavce 1 se nakládá tak, aby se s ním neseznámila neoprávněná osoba.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o svobodném přístupu k informacím

Čl. III

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb. a zákona č. 110/2007 Sb., se mění takto:

1. V nadpisu § 7 se za slovo „utajovaných“ vkládají slova „nebo specifických“.
2. V § 7 se slova „, k níž“ nahrazují slovy „nebo textem „NATO UNCLASSIFIED“ nebo „LIMITE“, k nimž“.
3. Na konci poznámky pod čarou č. 4 se doplňuje věta „§ 64a zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. .../2007 Sb“.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2008.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Návrh zákona je zpracován na základě usnesení vlády České republiky č. 574 ze dne 30. května 2007, kterým vláda schválila materiál „Rámec návrhu novely právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací a archivní a spisové služby“. Hlavním cílem schváleného Rámce bylo v obecné rovině navrhnout rozsah legislativních změn, které v praxi umožní zjednodušení a zefektivnění procesu nakládání a manipulace s utajovanými informacemi stupně utajení Vyhrazené podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (dále jen „zákon“). Návrh změny zákona urychlí pohyb utajovaných informací stupně utajení Vyhrazené zejména při poskytování utajovaných informací v rámci mezinárodní spolupráce, při činnosti České republiky v mezinárodních organizacích a povede k zefektivnění možností prosazovat zájmy České republiky v nich, především s výhledem na předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009.

Cesta k urychlení nakládání s utajovanými informacemi stupně utajení Vyhrazené je v návrhu zákona založena na možnosti neevizovat podkladové materiály stupně utajení Vyhrazené sloužící k tvorbě nového utajovaného dokumentu stupně utajení Vyhrazené a variabilitě vyžadování potvrzování převzetí utajované informace stupně utajení Vyhrazené. Už nebude nutné povinně vyžadovat potvrzení převzetí u každé utajované informace stupně utajení Vyhrazené, ale bude záležet na úvaze odpovědné osoby, která určí, v jakých případech nebude potvrzení převzetí vyžadovat, s výjimkami zejména u utajovaných informací Vyhrazené vyžadující zvláštní režim nakládání.

Dále na základě Rámce dochází ke změně v oblasti uznávání bezpečnostních oprávnění vydaných úřady cizí moci, které mají v působnosti ochranu utajovaných informací a má za cíl umožnit operativnější a rychlejší přístup k národním utajovaným informacím ze strany držitelů bezpečnostního oprávnění cizí moci, kteří nejsou držiteli platného osvědčení fyzické osoby vydaného Národním bezpečnostním úřadem, ale přístup k utajované informaci nezbytně potřebují při své činnosti. Tato úprava vyplývá z praktických zkušeností zejména při spolupráci s vojenskými a bezpečnostními poradci z členských zemí Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) nebo Evropské unie (EU) v resortu Ministerstva obrany a je v souladu se stávající praxí členských států NATO a EU.

Posledním okruhem upraveným v návrhu zákona jsou změny v oblasti dokumentů v rámci NATO označovaných NATO UNCLASSIFIED, resp. v rámci EU s označením LIMITE. Navržená úprava právně zakotvuje v České republice dosud neupravené minimální požadavky NATO a EU při nakládání s těmito dokumenty. Jelikož se jedná o neutajované informace, je úprava včleněna do zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Základním požadavkem NATO a EU v případě těchto dokumentů je omezení přístupu neoprávněných osob k nim, a proto je také novelizován zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Předkládané návrhy novel zákonů jsou v souladu s ústavním pořádkem České republiky i jejími mezinárodními závazky, vyplývajícími z účasti v mezinárodních organizacích a z členství v EU a NATO.

V případě závazků k NATO jde zejména o Dohodu mezi smluvními stranami Severoatlantické smlouvy o bezpečnosti informací (uveřejněna sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 75/2000 Sb.m.s.) a o bezpečnostní standardy NATO (bezpečnostní směrnice C-M (2002)49 - Bezpečnost v rámci NATO z dubna 2002). V případě EU se jedná zejména o rozhodnutím Rady Evropské unie 2001/264/EC, jímž se přijímají bezpečnostní směrnice Rady, rozhodnutím Komise Evropských společenství 2001/844/EC, jímž se přijímají bezpečnostní směrnice Komise a rovněž s nařízením Rady č. 1958/3, kterým se provádí článek 24 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

Návrhy novel nepředstavují zvýšené nároky na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty ani na podnikatelské prostředí České republiky. Navrhovaná právní úprava nemá dopady na rovnoprávné postavení mužů a žen ve společnosti a rovněž nemá negativní sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

Zvláštní část
K ČÁSTI PRVNÍ

K bodu 1 a 4

Navrhované ustanovení v oblasti administrativní bezpečnosti umožní jednodušší práci s utajovanými informacemi stupně utajení Vyhrazené. Možnost neevidovat určitou skupinu utajovaných dokumentů na základě rozhodnutí odpovědné osoby – podkladových materiálů, bude mít za následek efektivní a rychlé zpracování originálu (čistopisu) utajovaného dokumentu.

Podkladovým materiálem stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené se rozumí utajovaný dokument, který není originálem (čistopisem), ale je především určen pro jeho vytvoření, např. utajovaný dokument, který vzniká při jednání a je podkladem pro výsledný utajovaný dokument, nebo oficiální závěr z jednání nebo kopie z originálu utajovaného dokumentu. Půjde o materiál, který bude moci být po zpracování originálu dokumentu jednoduše zničen. Rozsah podkladových materiálů bude určen v novele vyhlášky č. 529/2005 Sb., o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací, která bude účinná také od 1. ledna 2008 v souladu s účinností předkládané novely zákona.

K bodu 2 a 3

V ustanovení § 21 odst. 8 dochází k vypuštění druhé věty a všechny výjimky z potvrzování převzetí se soustřeďují do ustanovení § 23 odst. 1. V dotčeném ustanovení dochází nově k zavedení výjimky z potvrzování převzetí utajované informace stupně utajení Vyhrazené. Bude zcela na rozhodnutí odpovědné osoby, zda u utajovaných informací stupně utajení Vyhrazené stanoví podle své potřeby povinnost potvrzovat převzetí utajovaných informací všech stupňů utajení nebo zvolí variantu, že se u utajovaných informací stupně utajení Vyhrazené nebude potvrzení vyžadovat. Navrhované ustanovení má též zefektivnit a zrychlit oběh utajovaných informací v rámci mezinárodní spolupráce, a také zjednodušit nakládání s utajovanými informacemi stupně utajení Vyhrazené v České republice, zejména mezi orgány státu. Navrhované ustanovení také stanoví určitou skupinu utajovaných informací stupně utajení Vyhrazené, u kterých je vyloučeno nepožadování potvrzení převzetí rozhodnutím odpovědné osoby. Jde zejména o specifické utajované informace vyžadující zvláštní režim nakládání např. „KRYPTO“ a utajované informace, u kterých jejich původce potvrzení převzetí požaduje např. u utajovaných informací jejichž původcem jsou zpravodajské služby.

K bodu 5

Navrhované ustanovení zavádí novou povinnost pro Národní bezpečnostní úřad, který bude formou sdělení ve Sbírce zákonů uveřejňovat převodní tabulky stupňů utajení, které jsou obsaženy zejména v mezinárodních smlouvách o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací. Toto uveřejňování ve Sbírce zákonů má za cíl větší uživatelský komfort pro konkrétní pracovníky, kteří v České republice přeznačují podle ustanovení § 21 odst. 2 zákona poskytnuté utajované informace ze zahraničí.

K bodu 6 a 7

Současné ustanovení § 62 zákona neumožňuje uznání bezpečnostního oprávnění vydaného úřadem cizí moci, který má v působnosti ochranu utajovaných informací v případech, kdy s příslušnou zemí není sjednána mezinárodní smlouva, nebo je-li sjednána a tato uznání neobsahuje. Cílem je umožnit operativnější a rychlejší přístup k národním utajovaným informacím ze strany cizinců, držitelů bezpečnostního oprávnění vydaného orgánem cizí moci, a přístup k utajované informaci nezbytně potřebují při součinnosti a ve prospěch české strany (např. vojenští či bezpečnostní konzultanti ze NATO či EU). Národní bezpečnostní úřad uzná bezpečnostní oprávnění, a to po možné konzultaci s Ministerstvem zahraničních věcí v otázce zahraniční politiky České republiky a s příslušnou zpravodajskou službou v otázkách bezpečnostních zájmů České republiky. Nová formulace v ustanovení § 62 odst. 4 stanoví nově pro Národní bezpečnostní úřad lhůtu pro zaslání uznání resp. v případě neuznání bezpečnostního oprávnění také lhůtu pro sdělení, že oprávnění nebylo uznáno, protože uznání nebylo v souladu se zahraničně politickými nebo bezpečnostními zájmy České republiky.

K ČÁSTI DRUHÉ

Různé subjekty v České republice jsou adresáty neutajovaných dokumentů NATO označovaných textem NATO UNCLASSIFIED a neutajovaných dokumentů EU označovaných textem LIMITE. Ač jsou tyto typy dokumentů neutajované, nakládání s nimi podléhá zvláštnímu režimu vyžadovanému jejich původci [V NATO C-M (2002)60, Práce s informacemi NATO, kterým nebyl přidělen stupeň utajení a v EU Pokyny k bezpečnosti informací (Guide on the security of information), str. 88-89], který je odlišný od režimu manipulace s ostatními neutajovanými dokumenty.

NATO a EU doporučuje, aby členské státy upravily svými předpisy nakládání s dokumenty typu NATO UNCLASIFIED, respektive LIMITE. Část druhá navrhovaného zákona tak představuje naplnění tohoto doporučení. Hlavním účelem zvláštního režimu je zabránit neoprávněným osobám, aby se mohly seznámit s obsahem takovýchto dokumentů. Konkrétní způsob zajištění ochrany je ponechán na jejich adresátovi. Text ustanovení je formulován obecně, a to z toho důvodu, že v obou institucích jsou vyvíjeny aktivity směřující k modifikacím zvláštního režimu nakládání s těmito typy dokumentů, a tím do budoucna může obecné ustanovení předejít dalším legislativním úpravám této problematiky na národní úrovni.

Na rozdíl od utajovaných dokumentů jsou v případě dokumentů typu NATO UNCLASSIFIED i dokumentů typu LIMITE subjekty v České republice pouze příjemci těchto dokumentů, nikoliv jejich původci.

K ČÁSTI TŘETÍ

V návaznosti na úpravu zákona č. 499/2004 Sb. v části druhé, je nutno dále omezit přístup k dokumentům typu NATO UNCLASIFIED, respektive LIMITE také v zákoně o svobodném přístupu k informacím. Vedle utajovaných informací bude také v ustanovení § 7 stanovena možnost odepření přístupu ke specifickým informacím (NATO

UNCLASIFIED a LIMITE), a tyto informace nebudou žadateli poskytnuty pokud není k jejich přístupu oprávněn a povinný subjekt mu může žádost o poskytnutí těchto informací ze zákonného důvodu odmítnout.

K ČÁSTI ČTVRTÉ

Účinnost zákona je stanovena na co nejbližší možné datum s ohledem na další legislativní projednávání v Parlamentu České republiky (1. leden 2008) a také z důvodů kvalitní přípravy na předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009.

V Praze dne 13. srpna 2007

předseda vlády v. r.